

Προληπτική Συντήρηση Εκκλησιαστικού Αρχαιακού Υλικού

Χρήστος Καρύδης*

c.karydis@gmail.com

Το αρχαιακό υλικό που διατηρεί ένα ιερό καθίδρυμα είναι κατασκευασμένο από διαφορετικά υλικά (χαρτί, δέρμα, ύφασμα κ.α.). Αυτά μπορούν να διατηρηθούν στην αρχική τους κατάσταση ή έστω με μια μικρή αλλοίωση, εάν ο επιμελητής της συλλογής ακολουθήσει βασικούς κανόνες της προληπτικής συντήρησης των έργων τέχνης. Το αρχαιακό υλικό πέρα από τη χρήση του μέσα στην Ορθόδοξη λατρεία, αρκετές φορές φέρει ιστορική και καλλιτεχνική αξία. Η ανακοίνωση στοχεύει στη σύντομη παρουσίαση των διαφορετικών μεθόδων διατήρησης όπως είναι η συντήρηση (conservation), αποκατάσταση (restoration) και προληπτική συντήρηση (preventive conservation). Στην συνέχεια αναφέρονται τα είδη και τα κύρια αίτια των φθορών που υπόκειται το εκκλησιαστικό αρχαιακό υλικό που χρησιμοποιείται μέσα στην λατρεία, δίνοντας ανάλογα παραδείγματα. Αναφορά επίσης γίνεται στην σπουδαιότητα της παθητικής διατήρησης των έργων και όχι της επεμβατικής συντήρησης. Η παρουσίαση κλείνει θίγοντας ηθικά ερωτήματα για τον τρόπο διατήρησης των σημερινών εκκλησιαστικών συλλογών στον Ελλαδικό χώρο και τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει αυτά να αντιμετωπισθούν.

* Ο Δρ. Χρήστος Χ. Καρύδης είναι διδάσκων στην βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή στο Α.Τ.Ε.Ι. Ιονίων Νήσων (Κατεύθυνση Συντήρησης Πολιτισμικής Κληρονομιάς) και στην Ανώτατη Εκκλησιαστική Ακαδημία Θεσσαλονίκης (Πρόγραμμα Διαχείρισης Εκκλησιαστικών Κειμηλίων). Διδάσκει επίσης ως επισκέπτης διδάσκων στο Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Προστασίας και Συντήρησης του Α.Π.Θ. Ως μεταδιδακτορικός ερευνητής ασχολήθηκε με την καταγραφή και προληπτική συντήρηση κειμηλίων του Αγίου Όρους σε συνεργασία με το Διαγνωστικό Κέντρο Έργων Τέχνης της Ορμούλιας και το Getty Foundation των Η.Π.Α. Είναι Πτυχιούχος (Π.Ε.) Συντήρησης και Αποκατάστασης Έργων Τέχνης του Πανεπιστημίου De Montfort (Αγγλία). Μετεκπαιδεύθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο στην Προληπτική Συντήρηση στο Πανεπιστήμιο του Northumbria - Newcastle (MA Hons), στη Συντήρηση Υφάσματος στο Κέντρο Συντήρησης Υφάσματος του Πανεπιστημίου Southampton (PGCE) και στην Ορθόδοξη Θεολογία στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (MA Hons). Έλαβε τον διδακτορικό του τίτλο από το Πανεπιστήμιο του Lincoln ως υπότροφος της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος. Διδάχτηκε την ιερά τέχνη της αγιογραφίας, την θεολογία της εικόνας και της τοιχογραφίας στην Ι. Μ. Νικαίας κοντά στους καθηγητές Δρ. Γεώργιο Κόρδη, Βασίλειο Χαρόπουλο, Δημήτριο Αλεβιζόπουλο, Σταύρο Μπαλτογιάννη και Δρ. Νίκο Ζία. Συνεργάστηκε με την 1η, 2η, 5η, 10η, 21η και 23η Εφορίες Βυζαντινών Αρχαιοτήτων. Εργάστηκε ως επιστημονικός σύμβουλος στην συντήρηση και μελέτη κειμηλίων του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως στο οποίο μέχρι σήμερα είναι εξωτερικός συνεργάτης, στο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, στην Ι. Μ. Αγίου Ιωάννη Πάτμου, στο Άγιον Όρος, στην Κολομβία, την Ισπανία, το Βέλγιο, την Αγγλία και σε Μητροπόλεις του Ελλαδικού χώρου. Έχει περισσότερες από 30 ανακοινώσεις σε συλλογικούς τόμους, Διεθνή και Εθνικά συνέδρια. Είναι μέλος εκπροσώπησης του Ελληνικού Τμήματος ICOMOS στις Διεθνείς Επιστημονικές Επιτροπές Εκπαίδευσης και Πρόληψης Φθορών κ.α. Είναι συγγραφέας δύο μονογραφιών και επιμελητής - συγγραφέας της έκδοσης «Η Επιστήμη της Προληπτικής Συντήρησης: Διατήρηση και διαχείριση συλλογών» (εκδ. Time Heritage, 2013).